

Implementace zásady „významně nepoškozovat“ životní prostředí a prověřování infrastruktury z hlediska klimatického dopadu v projektech IROP 2021-2027

Aktualizovaná informace (Dokumenty k IROP 2021-2027) – červen 2023

V lednu 2023 zveřejnil Řídící orgán IROP informaci, kde představil základní principy zásady „významně nepoškozovat“.

Následující text je aktualizací této informace a v návaznosti na probíhající projektové cykly pokrývá implementaci těchto zásad od podání projektu ke Zprávě o realizaci. Do 15. července 2023 bude Řídícím orgánem IROP vydáno Závazné stanovisko, které na základě reflexe zkušeností získaných během implementace a dotazů žadatelů a příjemců vymezí dokumenty, které budou vyžadovány při kontrolách na místě. Nebude se jednat o taxativní výčet dokumentů, příjemce bude mít možnost doložit plnění principů DNSH a klimatického dopadu i jiným vhodným dokumentem.

Snahou Řídícího orgánu IROP je stanovit požadavky na dokumentaci tak, aby se žádný z příjemců realizovaných, nebo již zrealizovaných projektů, kvůli požadavkům na doložení plnění principů DNSH a klimatického dopadu nedostal do jakýchkoli obtíží.

1. DNSH a CP

Při realizaci projektů spolufinancovaných z fondů EU v letech 2021-2027 je nutné respektovat požadavky vyplývající ze zásady „významně nepoškozovat“ životní prostředí (DNSH) a prověřování podpořené infrastruktury s očekávanou životností alespoň 5 let z hlediska klimatického dopadu (CP). Řídící orgán IROP požadavky na dodržení zásady DNSH a klimatického prověřování v projektech uvádí v dokumentaci výzev, konkrétně ve Specifických pravidlech pro žadatele a příjemce a Osnově studie proveditelnosti / Podkladech pro hodnocení.

Implementace požadavků DNSH či klimatického prověřování musí probíhat racionálně, s důrazem na efektivitu, bez nadbytečného zatížení příjemců a s ohledem na reálný přínos, aby skutečně nedocházelo k „významnému poškozování“, které kromě zátěží pro životní prostředí de facto finančně zatěžuje rovněž příjemce a realizátory projektů. Řada požadavků DNSH proto fakticky přispívá k úspoře nákladů (např. pro instalované zařízení k využívání vody je úsporný režim jednoznačným požadavkem).

Nejinak tomu je v případě klimatického prověřování, ať už se jedná o adaptaci, tj. přizpůsobení se změně klimatu (CPA) či mitigaci, tj. předcházení změně klimatu (CPM). V obou případech může žadatel provést první fázi prověřování, zatímco případná druhá fáze je již záležitostí odbornou. Nicméně platí, že také klimatické prověřování je praktické – v případě CPA je např. zřejmé, že projekty realizované na záplavovém území musí tento fakt zohledňovat, nejde tedy o požadavek samoúčelný,

což ostatně – ve světle přírodních událostí posledních let (riziko bleskových povodní, sucha atp.) – platí pro všechny prověřované aspekty CPA.

2. Studie proveditelnosti / Podklady pro hodnocení

Žadatel o podporu popíše v příslušné kapitole Studie proveditelnosti / Podkladech pro hodnocení na základě osnovy uvedené v těchto dokumentech a podle charakteru projektu:

- ❖ vliv projektu na klima (zmírňování změny klimatu, přizpůsobování se změně klimatu),
- ❖ udržitelné využívání a ochranu vodních zdrojů,
- ❖ opatření týkající se předcházení vzniku odpadů a recyklace,
- ❖ opatření týkající se prevence a omezování znečištění ovzduší, vody nebo krajiny,
- ❖ opatření na ochranu a obnovu biologické rozmanitosti a ekosystémů.

V některých výzvách je požadováno zpracování samostatné Dokumentace k prověřování z hlediska klimatického dopadu; v těchto případech obsahují Specifická pravidla výzvy jako přílohu doplňující pokyny ke zpracování této Dokumentace.

Informace uváděné žadatelem o podporu ve Studii proveditelnosti / Podkladech pro hodnocení jsou nutné pro posouzení žádosti v rámci hodnocení formálních náležitostí a přijatelnosti. Ze strany Řídicího orgánu IROP je k nim přístupováno jako k závazku žadatele o podporu plnit příslušné podmínky DNSH a CP, což žadatel o podporu popíše následně při ukončení realizace projektu ve Zprávě o realizaci.

3. Zpráva o realizaci

Příjemce ve Zprávě o realizaci popíše, jakým způsobem byla naplněna opatření DNSH/CP, ke kterým se zavázal ve Studii proveditelnosti / Podkladech pro hodnocení a která vyžadují Specifická pravidla pro žadatele a příjemce a Osnova Studie proveditelnosti / vzor Podkladů pro hodnocení pro příslušnou výzvu.

Pro úplnost uvádíme, že samotnou dokumentaci k doložení výše uvedených skutečností předkládá příjemce až na základě případné výzvy nebo v průběhu veřejnosprávní kontroly. Dokumenty k DNSH/CP jsou však v podstatě shodné s dokumenty, které musí žadatel uchovávat pro případ kontrol a slouží k prokázání splnění povinností poskytnutí dotace, čemuž by měl odpovídat jejich obsah i forma. Příjemci tak nebude DNSH přinášet nové povinnosti nad rámec těch běžných. Plnění zásad DNSH/CP tedy plní roli logické a integrální součásti projektů, nikoliv nějaké nadbytečné či nucené nástavby.

Řídicí orgán IROP, červen 2023